

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2017 m. kovo 10 d. *

Sveikiname Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos proga

Mieli buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, Laisvės kovų dalyviai, „Tremtinio“ skaitytojai,

Nuoširdžiai sveikiname Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 27-ųjų metinių proga. Kovo 11-oji – ypač brangi visiems, siekusiems Tėvynės laisvės, gerbiantiems mūsų valstybės istoriją.

Džiaukimės šia prasminga švente. Telydi mus Laisvės dvasia, tebūna gyva vienybė ir Viltis, teneappleidžia ryžtas kurti gražesnę ir geresnę Lietuvą.

LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas,
LPKTS valdyba ir pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė,
„Tremtinio“ redakcija

Kas bendra tarp fizikos, cepelinų ir homo sovieticus?

Nors už lango, anot vieno garsaus ant valstybės įsižeidusio menininko, – cepelinų spalvos dangus, iš kurio vis įkyriai kapsi nuobodulį keliantys liečiaus lašeliai, politinėje padangėje, kurioje netruksta Perkūno ir jo pasekėjų svaidomų žaibų, toluoje šviečiasi properša, viltingai pranešanti apie artėjantį pavasarį.

Ir ne tik kalendorinių, po kurio pradžios saulė vis dažniau pamalonins D vitamino mūsų ištroskusių kūnus, bet ir politinį, kai nustūmę i paraštes banaļių buitinių muilo operų ir serialų veikėjų istorijas, pagaliau imsimės darbų, be kurių išties galimeapti begalviais ir bedvasiais pilkais didžkukuliais.

Tai jau buvo mėginta padaryti dar keturiadesimtaisiais, kai keliolika tau-

tos išdavikų, parvezę iš rytu Stalino saulę, atidavė Lietuvą į penkias dešimtis metų trukusių dvasios vergystę KGB ir GPU budeliams bei jų pasekėjams, kurių ne tik su šaknimis rovė mūsų tau-

tos genetinį kodą, mėgindami galvose smegenis paversti pilkaja mase, bet ir sugebėjo pasėti sveiką protą išnaikinusių piktžoles, kurios iki šios dienos nie-

kais paverčia pastangas pagaliau atkurti teisingumą ir sudaryti sąlygas tiek metų ujamiams žmonėms gyventi savo protėvių atminimo vertą gyvenimą.

Išties buvau malonai nustebintas moksleivių branda ir gebėjimu adekvacių reaguoti bei komentuoti besikeičiančio pasaulio procesus ir jų pačių indėlių, saugant ir gražinant savo tévynę. Tačiau vienas prelegentas savo komentaru manęs vos neišmušė iš balno...

Negalėjau patikėti savo ausimis ir akimis, kai gimnazijos fizikos mokytojas, neapsikentęs mano šio straipsnio ižangoje išdėstyty minčių, gimnazistų akivaizdoje ėmësi ginti Sovietų sajungos vykdytą politiką, kurios déka, pasirodo, mes šiandien turime pastatytas mokyklas, išasfaltuotus kelius, kultūrą, švietimo sistemą ir taip toliau!

Pasirodo, anot nepriklausomos Lietuvos valstybinės mokyklos mokytojo, sovietiniais laikais nebuvo jokios priespaudos ar kokios nors dvasinės vergovės bei žodžio ir minties laisvės suvaržymų, visi gyveno laisvi ir laimingi, turėjo darbus, kuriuos atėmė ne kas nors kitas, o atėjusi naujoji Lietuvos, kurios nepriklausomybės atkūrimo 27-iasias metines švēsime neužilgo, valdžia.

O priežastys viso to savęs niekinimo tūno ne kur nors kitur, o mumyse. Tose pačiose smegenyse, kuriose okupantai,

Neeilinio TS-LKD suvažiavimo metu pagerbtai tremtiniai

Praėjusį savaitgalį Vilniuje vyko neeilinis Tėvynės sajungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos 22-asis suvažiavimas, kuriame buvo diskutuojama apie svarbiausius partijos darbus bei oficialiai patvirtintas partijos pirmininkas Gabrielius Landsbergis.

Kunigas Algirdas Toliata, laiminės suvažiavimo delegatus, atvykusius iš visos Lietuvos, kviečė peržengtis savo silpnibes, nugalėti baimes, kad galėtume siekti savo tikslų. „Kaip darnus orkestras, kad gražiai skambėtų, turi suderinti instrumentus, taip ir mintys, žodžiai bei darbai visada turi sutapti“, – skatinė prasmingai dirbti Lietuvai kun. A. Toliata.

Suvažiavimo delegatus laišku svei-

kino Vokietijos kanclerė Angela Merkel, Lietuvos Respublikos Ministras pirmininkas Saulius Skvernelis, palinkėjės peržengti ambicijas, nuoskaudas ar asmeniškums ir dirbtį kartu, daryti tuos darbus, kuriuos partija mato reikalingus daryti kartu. Lietuvos liberalų sąjūdžio vardu sveikino partijos pirmininko pavaduotojas Petras Auštrevičius, pasidžiaugęs demokratiškais mūsų partijos pirmininko rinkimais, ambasadorius Vygaudas Ušackas, pabrėžęs partijos stiprybę vertybėmis ir išgyvenimais, vaizdo įrašu – prof. Vytautas Landsbergis sakęs, kad TS turi būti tvirta ir čia svarbus kiekvienas žmogus.

(keliamas į 2 psl.)

Dėmesio!

Kovo 18 d. (šeštadienį) 10.30 val. Kauno įgulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19) įvyks XXIV LPKTS ataskaitinis suvažiavimas. Reģistracija nuo 9.30 val.

Delegatus malonai kviečiame dalyvauti.

Darbotvarkė:

9.30–10.30 val. delegatų registracija.

10.30 val. suvažiavimo pradžia: vėliavų įnešimas, Lietuvos himnas, malda, tylos minutė, gėlių išnešimas prie „Laisvės“ paminklo, Nežinoamo kareivio kapo, „Tautos kančios“ memorialo Petrašiūnų kapinėse, paminklo „Partizanų Motinoms“.

10.45 val. suvažiavimo delegatus sveikina moksleiviai.

11.15 val. pirmininkaujančių, sekretoriato rinkimai.

11.20 val. darbotvarkės, reglamento, balsų skaičiavimo komisijos tvirtinimas.

11.25 val. suvažiavimo svečių pristatymas, svečių pasiskymai.

12 val. LPKTS pirmininko pranešimas.

12.15 val. LPKTS valdybos veiklos ataskaita, LPKTS metinė finansinė ataskaita.

12.30 val. Revizijos komisijos ataskaita.

12.35 val. Etikos ir procedūrų komisijos ataskaita.

12.40 val. pasiskymai dėl ataskaitų.

13 val. LPKTS suvažiavimo nutarimų (Nr. 1,2,3) dėl ataskaitų tvirtinimas.

13.05 val. LPKTS valdybos nutarimas.

13.10 val. diskusija

13.20 val. pareiškimai, rezoliucijos.

13.30 val. suvažiavimo pabaiga, vėliavų išnešimas.

(keliamas į 2 psl.)

Aptarti LPKTS Jurbarko filialo darbai

Vasario 25 dieną LPKTS Jurbarko filialo nariai rinkosi seniūnijos salėje aptarti praėjusių metų darbus, kartu pabūti, pabendrauti.

Susirinkimą pradėjo Lietuvos himnu, tylos minute pagerbė išėjusiuosius Amžinybėn. Sveikinimo žodį tarė Jurbarko rajono meras Skirmantas Mockevičius. Pagyrės už jaunimo pilietiškumo puoselejimą, aptarė šių dienų aktualijas. Nuostabų koncertą padovanojo Konstantino Glinskio teatro aktoriai. Ne vienas braukė ašarą, prisiminės skaudžius išgyvenimus tremtyje.

Filialo pirmininkė Irina Pažereckienė

nė perskaitė valdybos veiklos ataskaitą. Ji pasidžiaugė įgyvendintais projektais: Jurbarko rajono viešojoje bibliotekoje surengta moksleivių kūrybinių darbų paroda Gedulo ir Vilties dieinai „Lietuvos laisvės gynėjų kova ir jų gyvenimo sąlygos“, liepos mėnesį kartu su šauliais restauruotas Augustino Povilaičio paminklas Pašventyje, pastatytas kryžius devynių partizanų žūties vietoje Muitinės gatvėje. Kaip ir kiekvienais metais, jurbarkiečiai vyko į saskrydį „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje, Šiluvos atlaidus.

(keliamas į 5 psl.)

Neeilinio TS-LKD suvažiavimo metu pagerbti tremtiniai

(atkelta iš 1 psl.)

Partijos pirmininkas Gabrielius Landsbergis, kreipdamasis į suvažiavimą, padėkojo visiems, dalyvavusiems partijos pirmininko rinkimuose, paibrėždamas, kad pats laikas kibti į neatidėliotinus darbus.

Padėkota politinės bendruomenės žmonėms

Gražia partijos tradicija tapo „Lietuvos ažuolų“ ženkliu apdovanoti ir padėkoti TS-LKD nariams ir rėmėjams. Nominantus siūlė partijos skyriai, bendrijos, frakcijos, pirmininko pavaduotojai. Apdovanojimų komisija, kuriai vadovauja Seimo narė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, atidžiai svarstė kandidatūras, o apdovanotųjų sąrašą patvirtino TS-LKD prezidiumas. Kadangi 2017-aisiais yra dvi garbingos sukaktys – tremtinės Dalios Grinkevičiutės 90 metų gimimo ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos sukūrimo 25 metai, tai apdovanojimų komisija ženklus skyrė tiems žmonėms, kurie savo veikla ir kūryba tiesiogiai prisidėjo prie tremčių, laisvės kovų istorijos sklaidos Lietuvoje ir pasaulyje – už Tiesos liudijimą; ar prie pamatinio Lietuvos Respublikos teisės akto – Konstitucijos kūrimo.

Labai džiugu, kad tarp apdovanotųjų yra daug Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos narių. Už tiesos liudijimą „Lietuvos ažuolų“ auksiniu ženklu apdovanoti: Zenonas Čerkauskas (Klaipėda), Vida Galdikienė (Pa-

langa), Petras Gervylius (Jurbarkas), Juozas Jakavonis-Tigras, Povilas Jakučionis (Vilnius), Stasė Janušonienė (Radviliškis), Pranas Kanapeckas (Ukmergė), Gintautas Kazlauskas (Druskininkai), Antano Lukšos šeima, Birutė Marcinkevičiūtė-Mar, Vince Vaidevutė Margevičienė (Kaunas), Pranciškus Vytautas Mickus (Klaipėda), Prima Petrylienė (Anykščiai), Antanas Rašinskas (Šilalė), Antanas Sudavičius (Pasvalys), Irenijus Šmidtas (Kauno r.), Ona Aldona Tamošaitienė (Kaunas), Česlovas Taryydas (Klaipėdos r.), Teresė Ūksienė (Šilalė), Aldona Vilutienė (Marijampolė).

Už tiesos liudijimą „Lietuvos ažuolų“ sidabriniu ženklu apdovanoti tremtiniai Eduardas Manovas (Šiauliai), Vytautas Aleksandras Markevičius (Kaišiadorių r.) ir Irena Palionienė (Raviliškis), garbės ženklu – Vytautas Liupeika (Klaipėda) ir Jonas Šleževicius (Kėdainiai).

Valdymo struktūrose – ir PKTF nariai

Suvažiavimas patvirtino partijos pirmininko Gabrieliaus Landsbergio pavaduotojus.

Pirmosios pavaduotojos pareigas ir toliau eis Seimo pirmininko pavaduoja Irena Degutienė.

Pirmininko pavaduotojų pareigas antrają kadenciją tės Seimo narė ir TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininkė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė bei Seimo narys, Ekono-

mikos komiteto vicepirmininkas Dainius Kreivys.

Suvažiavimas taip pat patvirtino tris naujus G. Landsbergio pavaduotojus: Seimo narių, PKTF valdybos pirmininką, Švietimo komiteto vicepirmininką Mantą Adomėną, Seimo narę, buvusią TS-LKD vykdomają sekretorię Moniką Navickienę bei Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narį ir buvusį Jaunuju konservatorių lygos vadovą Adomą Bužinską. Politikos komiteto pirmininko pareigas pakvietas ir toliau tėsti Andrius Kubilius.

Įkitus svarbius partijos valdymo organus taip pat pateko nemažai Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos narių: į TS-LKD Priežiūros komitetą – Liutauras Kazlavickas ir Donatas Jankauskas, į Prezidiumą – Seimo nariai Mantas Adomėnas, Monika Navickienė, Agnė Bilotaitė, Arvydas Anušauskas, Vytautas Juozapaitis, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Liutauras Kazlavickas. Į TS-LKD tarybą šie PKTF nariai: Liutauras Kazlavickas, Donatas Jankauskas, Vince Vaidevutė Margevičienė, Rasa Duobaitė-Bumbulienė, Povilas Jakučionis, Vilhelm Haase, Artūras Barblys, Tomas Kazulėnas, Petras Musteikis, Algimantas Kazulėnas, Birutė Kažemėkaitė.

Patvirtinti atviri rinkimai

Suvažiavime pakeisti įstatytų punktai, numatantys, kad TS-LKD pirmininkas renkamas ketverių metų kadencijai atviruose rinkimuose, kuriuose balsuoti

turi teisę visi TS-LKD nariai ir kiti pilnamečiai asmenys, ikių teisę dalyvauoti šiuose rinkimuose. Kaip balsuoti, nustatys TS-LKD taryba. Toks siūlymas grindžiamas kitų valstybių patirtimi, kai didžiausiu partijų vadovai, kandidatai į svarbius valstybei politinius postus išrenkami ne tik tos partijos, bet ir visų piliecių balsais.

TS-LKD sudaro sąlygas visuotinai rinkti ir kandidatus Seimo vienmandatėse rinkimų apygardose, į Lietuvos savivaldybių merus bei tokiu būdu sudaryti TS-LKD kandidatų sąrašus į Europos Parlamentą. TS-LKD kandidatas į Lietuvos Respublikos Prezidentus taip pat bus renkamas atviruose rinkimuose.

TS-LKD suvažiavimas pritarė įstačių pakeitimui, pagal kurį TS-LKD pirmininkas aktualiai partijai klausimais gali iniciuoti visuotinį TS-LKD narių plebiscitą, rengiamą pagal TS-LKD prezidiumo nustatytą tvarką. Plebiscitas laikomas įvykusiu, kai Jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė visų TS-LKD narių. Įvykusio plebiscito sprendimas yra patvirtinamas artimiausiam TS-LKD suvažiavime.

Kaip sakė partijos pirmininkas Gabrielius Lansbergis, pirmasis plebiscitas, kurį jis organizuos, bus dėl partijos pavadinimo pakeitimo. Šiandien suvažiavime pradėta diskusija dėl Tėvynės sajungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos pavadinimo pakeitimo.

Audronė KAMINSKIENĖ

Kas bendra tarp fizikos, cepelinų ir homo sovieticus?

(atkelta iš 1 psl.)

Esu gyvenime sutikęs įvairių bendrapiliečių, desperatiškai mėginančių atkeršti už atimtą sovietmečio „roju“ beivemiančių ant savo valstybės, tačiaudar neteko būti tokį veikėjų savo neįlojalumo Lietuvos Respublikai demonstravimo moksleivių akivaizdoje liudininku, juolab, kai jų pavardės figūruoja mokytojų registre.

Taigi bolševikų vykdoma minkštosis galios invazija į mūsų vaikų smegenis, pradėta anuomet, sėkmingesnai vyksta ir šiandien, laisvos nepriklausomos Lietuvos valstybinėje mokykloje. Ir nereikia rusiškos televizijos žiūrėti: pakanka ateiti į gimnaziją, į fizikos mokytojo pamoką. Mokytojo, kuris nemyli ir negerbia savo valsty-

bės. Valstybės, kurios mokyklos mokytoju jis dirba. Mokyklos, kurios priedermė – auklėti ir paruošti gyvenimui savo valstybės pilnaverčius piliečius. Piliečius, kurie didžiuotuosi savo valstybe. O kaip gi jie gali didžiuotis valstybe, kuri siuncią juos mokyti mokytojų, negerbiantį ir nemyliantį savo valstybės? O gal tam mokytojui padidinus atlygi už valstybės dergimą, pakils ir jo meilės Lietuvai išraiška? Labai abejoju...

Tad ar pakaks mums visiems drąsos ir politinės valios ištirūkti iš šio uždaroro? Ar pagaliau suvoksiame, kad Lietuvoje vaikai privalo būti apsaugoti ne tik nuo fizinio ir psychologinio smurto, bet ir nuo homo sovieticus bei Stokholmo sindromo kamuojamų mokytojų,

kurių daroma žala jaunimui yra ne mažesnė, nei fizinės bausmės.

Nuo Karaliaus Mindaugo, Didžiojo kunigaikščio Vytauto ir 1918 metų signatarų išlietu valstybės pamatumų sugebėjome nugriauti bolševikinės antižmogiškos ideologijos suregztas spygliuotas tvoras ir išlydėme mus nuo civilizacijos skyrusią geležinę uždangą. Ir savo naujos nepriklausomos valstybės mūrą kilstelėjome iki Europos Sąjungos ir NATO aukštumų, ko prieš 1990-ųjų lemtingąją kovo 11-ąją net slaptose svajonėse negalejome išsibaigduti.

Liko tiek nedaug – patikėti savo jėgomis ir suprasti, kad niekas kitas be mūsų pačių neapsaugos nuo raudononojo komunistinio maro infekuočių nelai-

mingų žmonių, kurie taip pat yra mūsų bendrapiliečiai ir kurie taip pat turi teisę į gyvenimą ir saviraišką.

Visų mūsų pareiga – išlaisvinti tokius piliečius nuo teisės tarnauti valstybinėse institucijose ir juolab mokyklose, kad patys nesikankintų ir vaikų neluošintų. Meilė savo tėvynei, kaip ir laisvė, néra duotybė amžiams, tad jos turėsime tiek, kiek patys save į tai įdėsime. Nesame pajęgūs danguos spalvos pakeisti, kaip ir lietaus negalim sustabdyti. Bet netapti pilkais cepelinais, prikimstais smegenis naikinančiu piktžoliu, turime visas galimybės. Tiesiog pradékime gerbti patys save.

**Vytautas JUOZAPAITIS,
LRS TS-LKD frakcijos narys**

Įvykiai, komentarai

Kuo neramiau Vakaruose, tuo geriau Rusijai

Kol Lietuvoje murkdomės pažadukų pasaulėlyje, Europoje vyksta svarbūs dalykai. Didžiajai Britanijai pasukus „Brexit“ keliu, prasidėjo Europos Sąjungos irimo procesas. Mūsų nelaimei ir dideliam Putino džiaugsmui – juk ne šiaip sau prieš porą metų Kremliaje buvo pasakyta: Europos Sąjunga privalo subyrėti per artimiausius dvejus-trejus metus, o priežastis bus migrantai. Ką putinistinė Rusija nuveikė, kad taip įvyktų, dar bus rašoma ateities istorikų darbuose, pasakojančiuose apie rusų agentūros darbus visame pasaulyje. Žinoma, su sėlyga, jei pasaulis dar tebeegzistuos, jei žmogus, palyginęs savę su užspeista į kampą žurke, nebus sukėlęs branduolinio karo. (Jei kas nežino, tai priminsime – Putinas save palygino su žurke, kuri, užspeista į kampą, galipulti, nepaisydama nieko; taikliai, ką ir besakyti, nors... buvome įpratę Rusiją tapatinti su lokiu.) Vykstant politinėms kovoms Vakarų šalyse, vis pasigirsta kalbų apie Rusijos įtaką – net JAV prezidento rinkimų kampanijos metu tai buvo pagrindinis konkurentų arkliukas, kuris nenustoja laidytis ir dabar, jau seniai pasibaigus rinkimams.

Kai pagalvoji – jei kas prieš 20–30 metų būtų pasakės, jog bus laikas, kai Rusija aktyviai kišis į JAV prezidentų rinkimus, vargu ar nors vienas sveiko proto žmogus būtų tuo patikėjės. Šiandien tai – faktas. Deja, mes galime tik paspėlioti, kaip tas faktas atrodo, bet

žinomas tik vienas dalykas – JAV prezidentas Donaldas Trumpas nėra Kremliaus pergalė (kad ir kaip rusai stengėsi pateikti Trumpą kaip savo statyini – matyt, tuo tikėdamiesi padėti Clinton: jos išrinkimo atveju buvo tikimasi Obamos politikos, kurią galima lyginti su politine impotencija, tēstinumo), o rusų propagandinės „žiniasklaidos“ priemonėms duotas signalas nustoti liaupsinti Trumpą. Na, o tuo metu JAV prezidento nurodymu vyksta tyrimas, kuriuo siekiama išsiaiškinti, kokiai būdais rusai stengėsi paveikti rinkimus (galbūt yra dar kažkas be žinomų kibernetinių atakų?). Tiesa, galima prisiminti, kad pačioje kadencijos pabaigoje JAV prezidentas B. Obama liepė išsiųsti iš šalies 35 Rusijos diplomatus, įtariamus šnipinėjimui, tik kažin, ar tai buvo išmintinga, nes Putinas, kaip matėme vėliau, atsakė netradiciškai, tai yra neatsilygino tuo pačiu, liepdamas išsinešdinti iš Rusijos amerikiečių diplomatams: taip jis neparodė, ką rusų žvalgyba įtaria šnipinėjimui.

Jeigu Amerikoje déjos tokie dalykai, tai kas tuomet vyksta Europoje, kurią nuo Lenino laikų buvo raizgyte apraigės iš pradžių sovietų, o paskui Rusijos šnipų tinklas? Jo galimybes ES lyderiai suvokė ne iš karto: rimtu signalu tapo referendumas Nyderlanduose, kai šalies piliečiai referendume nubalsavo prieš asociacijos sutartį su Ukraina, paskui melaginga „rusų mergaitės

Lizos“ istorija Vokietijoje – ir visur dominavo masinės informacijos priemonės, skleidusios Kremliaus propagandą ir padariusios įtaką žmonėms.

Šiais metais Europoje net keturiose iš šešių valstybių, įsteigusių ES, vyks svarbūs rinkimai. Nereikia būti nai viems, tikintis, kad Rusija į juos nesiiki. ES išgyveno didelę finansinę krizę, per kurią pavyko išgelbėti bankus, tačiau paprastų žmonių pragyvenimo lygis nustojo augti, o juk socialinė įtampos – pavojingas ir neprognozuojamas politinis kazusas. Negana to, į ES ēmė plūsti nelegaliai ir pabėgliai Sirijos, Afganistano, Afrikos šalių... Paaiškėjo, kad ES vadovai nesugeba operatyviai spręsti užgriuvusių problemų. Trumpai tariant, susidarė palankiausios sėlygos suklesčiai populistiškės politinės jėgoms, siulančioms „greitus sprendimus“ (kad jie pragaisti arba neįmanomi, žmonės nenori suvokti lygiai taip pat, kaip ir susitaikyti su savo blogėjančia socialine padėtimi). Kurion pusėn kryps kova tarp euroskeptikų, kuriuos tiksliai būtų vadinti maištininkais, ir esamos tvarkos šalininkų, pamatyse jau kitą savaitę – kovo 15 dieną Nyderlanduose vyks parlamento rinkimai. Juose sekėsi pranašaujama Putino simpatikui Gertui Vaidersui ir jo vadovaujamai Laisvės partijai.

O balandžio mėnesį vyks paskutinis rinkimų etapas Prancūzijoje. Ten pirmauja Marine Le Pen, Nacionalinio fronto

to vadovė, kurią finansuoja Kremliaus.

Pirmalaikiai rinkimai gresia Italijai, nes praėjusių metų pabaigoje, po triuškinančio pralaimėjimo referendumė dėl konstitucinių reformų atsistatydius Italijos Premjerui Matteo Renzi, trečia pagal dydį eurozonos ekonominė atsidūrė neaiškioje padėtyje. Čia taip pat į valdžią braunasi populistinis „Penki žvaigždučių“ judėjimas, žinoma, už jo taip pat kyšo rusiškos ausys.

Na ir Vokietija – Vokietijos kanclerė Angela Merkel pripažino neatmetanti tikimybės, kad Rusija bandys kisti iš 2017-aisiai metais vyksiančius rinkimus į Vokietijos parlamentą (Bundestagą). A. Merkel teigia, kad „jau dabar tenka susidurti su Rusijos programišių atakomis kibernetinėje erdvėje, be to, vis sušmėžuoja klaidinančio pobūdžio Rusijos žiniasklaidos pranešimų.“

Žinoma, tai nereiškia, kad ES rinkimuose Rusija darys stebuklus „lygioje vietoje“ – ji paprasčiausiai bandys išnaudoti susikaupusias vidines socialines ir politines ES problemas.

Matant tokias „euroskeptiškas“ tendencijas, sumanai skatinamas Kremliaus agentų ir patiketinių, kyla abejonių, ar kartais nepavėlavos ES vadovai ir pagrindinių ES šalių lyderiai su pasiūlymais, kaip reformuoti Sandaugą, kad jis išliktu? Ar tie „penki greičiai“ padės Europos Sąjungai aplenkti Rusiją kovoje su laiku, tai yra dėl išlikimo?

Gintaras MARKEVIČIUS

Svarbūs valstybės vadovės D. Grybauskaitės susitikimai ir darbai

Vasario 28 dieną Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės vadovaujama Valstybės gynimo taryba (VGT) apsvarstė krašto apsaugos sistemos plėtros prioritetus, sausumos ir oro gynybos pajėgumų stiprinimą.

Pasak Prezidentės, atsižvelgiant į geopolitinę situaciją, nuolat kylančias grėsmes saugumui bei vykdant šalies tarptautinius įsipareigojimus NATO, Lietuva turi ir toliau nuosekliai stiprinti šalies gynybą. VGT nutarė siūlyti 2018 metais krašto apsaugos sistemai skirti papildomą finansavimą, kuris siektų per 2 procentus BVP.

VGT pritarė kitamet didinti Lietuvos karių skaičių, užtikrinti jų aprūpinimą modernia ginkluote ir įranga. Taip pat VGT nutarė spartinti motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ suformavimą iki 2019 metų. Tai sustiprins Vakarų Lietuvos apginanamą, užtikrins tolygesnį kariuomenės išdėstyti visoje šalies teritorijoje. 2018 metais taip pat turi būti užtikrinta aukščiausią standartų priimančios šalies parama sajungininkų pajėgoms.

VGT taip pat nusprendė sustiprinti Lietuvos oro gynybos pajėgumus, spartinti sausumos pajėgų aprūpinimą sunkiaja ginkluote, užtikrinti karių oro pajėgų gebėjimą efektyviai vykdyti taikos meto užduotis – paieškos ir gelbėjimo operacijas bei transportavimą oru.

Kovo 2 dieną Prezidentė D. Grybauskaitė susitiko su Vokietijos užsienio reikalų ministru Sigmaru Gabrie-

liu. Susitikime aptarta saugumo padėtis regione ir Europoje, Lietuvos ir Vokietijos bendradarbiavimas ES ir NATO, Astravo atominės elektrinės klausimas, priemonės hibridinėms grėsmėms atremti, ES aktualijos.

Šalies vadovės teigimu, Lietuva vertina Vokietijos lyderystę ir prisimintą atsakomybę vadovauti daugiašaliui NATO batalionui mūsų šalyje. Geopolitinių grėsmių akivaizdoje NATO atgrasymo priemonės regione yra gyvybiškai svarbios Lietuvai ir visam Aljansui.

Saugumui užtikrinti, pasak Prezidentės, būtinas ir tinkamas gynybos finansavimas. Nuoseklios Lietuvos investicijos į gynybą demonstruoja tvirtą valią ir pasirengimą ginti savo žmones ir valstybę. Planuojama, kad jau kitais metais gynybos finansavimas Lietuvoje sieks per 2 proc. BVP.

Susitikime šalies vadovė taip pat pabrėžė, kad Baltarusijoje statoma Astravo atominė jėgainė yra geopolitinis Rusijos projektas, keliantis pavoju vieniems Europos žmonėms. Siekiant užkirsti kelią nesaugų branduolinių objektų statybai ES kaimynystėje, būtina tvirta ir vieninga visų Europos šalių pozicija.

Susitikime taip pat aptarta, kaip stiprinti Europos šalių atsaką informaciniems ir kibernetinėms grėsmėms. Daugelis Europos valstybių susiduria su stiprėjančia propaganda, informacinių atakos taikiniu tapo ir Lietuvos dislokuoti Vokietijos kariai. Lietuva ir

Vokietija jau sėkmingai bendradarbiauja stiprindamos informacinių saugumą, tačiau vieningos visos ES pastangos būtinos toliau ugdyti žmonių atsparumą melui ir propagandai.

Su Normandijos ketverte dalyvaujančiu Vokietijos užsienio reikalų ministru šalies vadovė kalbėjosi ir apie padėtį Ukrainoje. Prezidentė pabrėžė, kad ES turi vykdyti savo pažadus Ukrainos žmonėms dėl bevizio režimo su teikimo ir kuo greičiau ratifikuoti Asociacijos bei laisvosios prekybos sutartis su šia šalimi. Sankcijos Rusijai priivalo būti tėsiamos, kol nebus įgyvendinti Minsko susitarimai.

Kovo 3 dieną Prezidentė D. Grybauskaitė susitiko su Europos Komisijos (EK) vicepirmininku Valdžiu Dombrovskiu, atsakingu už eurą, socialinį dialogą, finansinį stabilumą, finansines paslaugas ir kapitalo rinkų sąjungą. Susitikime aptarta, kaip Lietuva įgyvendino pernai Europos Komisijos pateiktas ekonominės rekomendacijas, taip pat apžvelgti Europos Komisijos pristatyti ES ateities scenarijai, pasirengimas „Brexit“ deryboms.

Europos Komisija palankiai vertina Lietuvos pažangą užsitikrinant energijos tiekimo saugumą, augančią ekonominę, mažėjantį nedarbą ir neapmokesčių pajamų didinimą. Tačiau pajamų nelygbi Lietuvos išlieka viena didžiausių ES ir vis dar auga.

Socialinės atskirties mažinimas yra vienas pagrindinių Prezidentės Vyriausybei išsakytais darbo prioritetų.

Susitikime su Europos Komisijos viceprezidentu šalies vadovė taip pat pabrėžė, jog Lietuvos įgyvendinamas socialinis modelis yra svarbi struktūrinė reforma, kuriai Europos Komisija turėtų taikyti išlyga, vertindama Lietuvos finansinę drausmę.

Lietuvai būtina neatidėliojant įgyvendinti struktūrines reformas ir darbo rinkos, švietimo, socialinės bei sveikatos apsaugos srityse. Pasak Prezidentės, Europos Komisijos rekomendacijos yra naudingos, siekiant, kad augančios ekonomikos rezultatus pajustų kiekvienas Lietuvos žmogus.

Susitikime atkreiptas dėmesys, jog nepakankama pažanga mokslo ir inovacijų srityje, prasta švietimo kokybė, įgūdžių stoka tampa vis rimtesne kliūtimi ekonomikos augimui. Šalies vadovės iniciatyva pernai Seime patvirtintos Mokslo ir inovacijų politikos kaitos gairės, kuriose numatoma, kaip kurti veiksmingą švietimo sistemą, skatinti spartesnę mokslo pažaną, inovacijų kūrimą ir diegimą viešajame bei verslo sektoriuje. Šią Prezidentės iniciatyvą palankiai vertina ir Europos Komisija, kaip vieną iš svarbiausių veiksmų reformuojant inovacijų politiką.

Su Europos Komisijos vicepirmininku šalies vadovė aptarė ir ES ateities scenarijus. Prezidentės teigimu, Komisijos pristatyti scenarijai skatina rintai susimąstyti dėl Bendrijos ateities ir būtinų reformų.

Prezidentės spaudos tarnyba

Mūsų dienų istorija

99-erių metų Nepriklausomybės kelias – ilgas ir sunkus. Visko jame buvo ir yra: pergaliai ir praradimai, džiaugsmo ir kančios. Ir brandos. Jau galime klausti, ar mokame būti laisvi piliečiai? Ar galime prisiimti atsakomybę už savo poelgius, darbus, žodžius? Kaip tie, kurie kūrė Lietuvą ir kovojo už jos laisvę. Kažkas yra pasakės, kad šalį išlaisvinia ne kariuomenė, o žmonių savimonė. Todėl labai džiugu, kai sutinki žmogų, kuris tiki: savimi, kitu, ateitimi, Tėvyne. Būtent toks yra savo šimtmetį ši vasarij paminėjęs buvęs partizanas, politinis kalnys Pranas Žiauberis.

„Lietuva savo šimtmetį minės po metų, o mano tévas šimtajį gimtadienį šventė paskutinę vasario dieną. Neatistikinai išvedžiau paralelę tarp Lietuvos gimtadienio ir savo tévo, nes tévynė Lietuva jam visuomet buvo didžiausia vertybė. Ir savo jaunystę tévas paskyrė tam, jog išvaduotų ją iš okupantu gniaužtų – tapo partizanu, suimtas kalėjo Kazachijos lageriuose. Gūdžiu sovietmečiu mūsų namuose tėtį aplankė jo lagerio draugai ar šiaip bendraminčiai daug kalbėdavo apie tai, kaip žmonės gyveno Nepriklausomoje Lietuvoje, kokius baimus teko iškerti katorgoje, skaitydavo ir aptardavo disidentinę spaudą. Kiek atsimenu, dažnai tyliai ateidavau, atsisésdavau greta tévo ir klausydavausi, apie ką jie kalbasi prislopintais balsais. Tévas niekada nebuvo šalin. Iš pradžių nelabai ką suprasdavau, bet kai paaugau, laukdavau tų slaptų pašnekesių. Ir nors tévas niekuomet nebuvo perspėjęs, supratau, kad nei mokykloje, nei kieme negaliu pasakoti, kas yra šnekama mūsų namuose.

Daug epizodų iš vaikystės, papasakotų tévo, iškyla atmintyje lyg spalvotos mozaikos detalės. Tévas mėgdavo prisiimti savo vaikystę, mokyklą (pradžios mokykla buvo jo tévų name). Reikėjė jam arti plėšinį, tai plūgas neklaušės, kaimynas atėjęs talkon. O kai laidojo Joną Basanavičių, tévas buvo mokykloje – mokytoja pasakė, jog mirė didis žmogus. Ir kiekvienas artojas sustojęs jo pagerbtui.

Turbūt jau buvau bebaigias mokyklą, kai tévas papasakojo apie tardymus Kauno kalėjime ir gyvenimą sovietų lagerye. Neišdildomai atmintyje išsirėžė šie jo papasakoti epizodai: neatlaikęs tardymų, inteligentiskas žmogus nuolat kartodavo tuos pačius žodžius: „Kas

svarbu, tas nesvarbu, kas nesvarbu, tas svarbu“... Arba vieno rusų karininko jiems, kaliniams, ištarta frazė: „Praraske bet kokią viltį kada nors iš čia išeiti, čia jūsų namai, čia jūsų kapai“. Dar jis pasakodavo, jog sąmoningai nedirbo lageryje, nors už tai sėdėjo karceryje, gaudavo tik duonos ir vandens. Nusilpo. Nebebūtų grįžęs, jei ne jo sesers siusti maisto siuntiniai ir kalinių gydytojų pagalba. Jokių vaistų lageriuose nebuvo.

Vis pamastydavau, kas lémė jo apsisprendimą gintis nuo sovietų valdžios, jai nepritarti. Manau, kovotojo kelią už laisvą tévynę pasirinkti padėjo tarnyba Lietuvos kariuomenėje. Tas kelias buvo idealistinis, sunkus ir pavojingas. Kai tévas ir jo brolis Kleopas išėjo į mišką, sužinoę stribai ir kareivai téviškę iškrėtė, išdraskė, bet, laimei, senelis spėjo pabėgti.

Brežnevinio sąstingio laikotarpiu tévas ir man, ir giminaičiams nuolat kartodavo: „Pamatysite, Lietuva bus nepriklausoma valstybė“. Tuomet tokia idėja atrodė neįtikinama. Po Nepriklausomybės paskelbimo dažnai giminiių susijimuose stebėdavomės, kaip jis tai galėjo numatyti.

Kai Lietuva atkūrė Nepriklausomybę, tévas jautė pareigą jamžinti tuos, kurie kovojo už ją. Partizanams, gynusiems Lietuvos laisvę ir už ją žuvusiems, téviškėje, Lenkyvičių kaime (Kelmės r.), pastatė paminklinį akmenį, partizanei mokytojai Elenai Gendrolytei, kuri nepasidavė stribams gyva ir nusišovė kartu su A. Jurkūnu ir A. Bakšiu bunkeryje, gimtosios sodybos vietoje Kaščiukų kaime, taip pat partizanų rėmėjui B. Indriūškai Pamergių kaime pastatė kryžius. Pastatė savo kryžių ir Kryžių kalne. Kiekviename žuvusiesiems už Lietuvą paminkle tévas palikdavo ženkla – Gediminaičių stulpus – vieną svarbesnių valstybingumo simbolų.

Kad tévas sulaukė tokio amžiaus, priygsta kone stebulkui: juk 10 metų sovietų lageriuose jis buvo žlugdomas ir moraliskai, ir fiziškai. Kokios stiprios dvasios žmogus turi būti, kad jo nepalažtų tokie išbandymai. Todėl šiandien be galo didžiuojuosi ir esu laimingas, jog patį didžiausią savo turtą – meilę Tėvynei, troškimą būti laisviems ir nepriklausomiems – jis perdarė man ir mano seserai Aidai“, – sako garbinga jubiliejų mininčio kovotojo už Lietuvos

Sveikiname

70-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusių tremtinę Salomėją KAROBLIENĘ ir linkime stiprios sveikatos, dvasios ramybės, laimingų bei prasmingų metų ir Dievo palaimos.

LPKTS Kauno filialas

Garbingo 95-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusių tremtinę Aldoną NAVICKIENĘ.

Linkime sveikatos, Dievo palaimos.

LPKTS Kauno filialas

80-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname Romą STANEIKĄ ir linkime geros sveikatos, stiprybės įveikti kasdienio gyvenimo sunkumus, kad niekad nepristigtumėte artimųjų meilės, supratimo ir Dievo palaimos.

LPKTS Kauno filialas

85-ojo gimtadienio proga sveikiname buvusį tremtinį, LPKTS Garliavos filialo pirmininką Mindaugą BABONĄ.

Linkime sveikatos, energijos, kūrybinio polėkio ir Dievo palaimos.

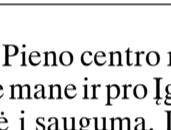
LPKTS valdyba

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusių tremtinę Adelę AKSTINIENĘ. Yra kuo pasidžiaugti, kai šitiek nugyventa, jėgų daug išbarstyta, širdies nepagailėta.

Linkime beribio optimizmo, stiprios sveikatos ir Šv. Mergelės Marijos globos.

LPKTS Tauragės filialas

laisvę sūnus Remigijus Žiauberis.

Deja, pats šimtametis, šiuo metu gyvenantis pas dukrą Kaune, jau sunkiai bendrauja, todėl skaityojams siūlome žiupsnelį P. Žiaubero prisiminimui, išspausdintų V knygos „Erškėčių keliu“ dalyje.

Susitikimas su Varnių partizanais

1944 metais Kūčių dieną aš, mano brolis Kleopas, Aleksas ir Jonas Jurkūnai, Stasys ir Jonas Schneiderai nutarėme trauktis iš namų į Raudgirio mišką. Ankstyvą pavasarį į jį pradėjo rinktis kiti partizanai: atėjo iš Nemakščių, kur buvo įsikūrę Žalpių miške, nes, kažkam iškundus, juos užpuolė stribai. Atėjo vyru iš Viduklės, Ylių kaimo, Povilas ir Jonas Mėliniai, Cibulskiai, Vladas-Klajūnas ir Povilas-Jūreivis, Steponavičius Stepas-Bedalis. Orui atsiliaus, ėmė rinktis Kražių apylinkių jau nuolai, kurie nebuvo išėję įraudonąją armiją. Atėjo broliai Vladas ir Feliksas Ražauskai, Antanas Jokubauskas, Stasys Mockus, Kleopas Milašauskas, buvęs policijos tarnautojas Ivoškevičius, Kajetonas Rudaitis iš Kasčiukų, Juozas Steckis iš Kražių, Petruskevičius. Pirmi iš Varnių sutiktų partizanų buvo vadas Vladas Montvydas-Žemaitis, Beniulis, Vladas Durša, Juozas Durša, Juozas Monkus, Mikutis, Radžius, du Vysmantai, ryšininkas Vladas Čėsna, Juodkazis, Eidėnas, Varnių valsčiaus sekretorius. Visi Varnių partizanai yra žuvę, išskyrus V. Čėsną, kuris gyveno Grigilių kaime Kaltinėnų seniūnijoje.

V. Montvydas man pasirodė protinges, apdairus karys. Jo būryje buvo tvarka. (...) Sudie, brangioji Lietuva

1947 metų vasarį išvažiavau į Kauną – reikėjo gauti vaistų, bintų. Tačiau saugumas jau žinojo, kad atvažiuoju. Vasario 11 dieną, apie 12 valandą 30 minučių, man einant Laisvės alėja,

Daukanto gatve, prie Pieno centro rūmų trys čekistai griebė mane ir pro Igulos bažnyčią atitepė į saugumą. Du veda, o vienas, eidamas iš paskos, mina man ant kulnų. Baigėsi mano kova...

Taip norėjosi šaukti: „Lietuvos partizanai, nepasiduokite gyvi, kitaip suykite čekistų nasruose“.

1948 metų birželio 20 dieną, po piečių, iš vienutės išvaro mane į kiemą. Jau stovi būrelis vyru, moterų, keletas jaunu mergaičių. Du prižiūrėtojai mus stebi. Vienas, pažiūrėjęs į mane, sako, kad reikia duoti jam kokią aprangą, kitas pasišaipydamas atsako, kad aprengs, kai nuveš į Ameriką. Aš lauke atsidūriau pusiau Adomo rūbais, nes mano vilnonius švarką ir kelnes per metus suėdė kalėjimo rūbų virinimo katilas (prožerka). Likau su apatinėmis kelnėmis ir lininiais baltiniais.

Surinkę apie 40 kalinių sugrūdo į automobilį ir išvežė. Stovintis vagonas iš išorės nesiskiria nuo keleivinio, bet vidus – tikras kalėjimas... Sudejavo, sušvilpė traukinys, ir pirmyn. Taip liūdnai darosi. Ar sugrįšiu kada, ar galėsiu apkabinti ir išbučiuoti Lietuvę?..

Oršos kalėjime išbuvome gal porą savaičių. Irvėl toks pat vagonas, ta pati tvarika, vėl į kelionę. Butyrkų kalėjime išbūname apie mėnesį ir, pervažiavę Uralą, Ufos upę, atsiduriame Azijoje. Keliaujame toliau, ir jau dykuma. Karaganda. Traukinys vėl pajuda – Karabasas. Bauslus po 25 metus varo į vienus vagonus, po 10 – į kitus. Atsidūrėme Kengyre. Rugėjė mėnuo, naktys šaltos, o aštukus apatiniai. Ryte liepia kalti kuolus plaktukui į žemę – ties dar vieną vielų liniją pagal aptvarą. Kitą dieną gauname numerius – tapau „CB-416“...

Brigadininkai, frontininkai, buvę vokiečių nelaisvėje – žiaurūs. Išsiuntė mus į vario kasyklas – Rudnik. Vasara būdavo 30–40 laipsnių karščio, žiemą – tiek pat šalčio. Susirgau,

(keliamas į 5 psl.)

2017 m. kovo 10 d.

„Ir pasiryžo mūsų partizanai atpirkti laisvę brangios Lietuvos“

Vinco JUOZAIČIO 95-osioms gimimo metinėms

Kada varge buvai, Tėvyne,
Tai jis nuo bado tave gynė,
Vergijos pančius rišo, traukė
Ir tavo laisvės troško, laukė.
Už tai, kai būsi tu laisva,
Pridenk jį savo vėliava,
O Lietuva.

(Vyturys)

Minėdami 27-ąsias Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metines, prisimename ir pagerbiame žmones, kurie savo gyvenimais, giliu tikėjimu, ryžtinga kova, dvasios stiprybe ir pasiaukojimu atakliai tiesė kelius į 1990-ųjų Kovo 11-ąją.

Už Lietuvos laisvės pavasarį, išaušusį po penkiasdešimties sovietinės okupacijos metų, dėkojame Birštono partizanui, poetui Vincui Juozaičiui-Vyturiui. Stiprybės semiamės iš jo tauraus gyvenimo ir patriotinių eiléraščių.

Vincas Juozaitis gimė Birštone (korto žemėje – gilios giminės šaknys) 1922 metų gruodžio 28 dieną. Septynių vaikų šeimoje jis buvo vyriausias.

Gabus jaunuolis, baigęs daug šviesių žmonių į gyvenimą išleidusių Prienų „Žiburio“ gimnaziją (pirmosiose klasėse mokėsi Kauno jėzuitų gimnazijoje) išstojo į Kauno universiteto medicinos fakultetą. Kovą už Lietuvos laisvę Juozaitis pradėjo 1945 metų rudenį, mokydamasis antrame kurse. Vincas palaikė ryšius su Margirio grupės partizanais, siuntė jiems rašomajį

popierių, baterijas, kitus reikalingus daiktus. Suėmus studijų draugus, žinojusius apie jo pogrindinę veiklą, Juozaitis pasitraukė pas partizanus, išstojo į M. Jaruševičiaus-Lakštingalos vadovaujamą būrį.

1946-ųjų sausį Vincas pradėjo dirbti Dainavos apygardos štabe spaudos ir propagandos viršininku. Vyturio slapyvardžiu rašė eiléraščius (su prierašu „nežinomas autorius“ jie išspausdinti leidinyje „Sušaudyto dainos“ (1990).

1947-ųjų rugpjūtį Punios šile įsikūrės štabas buvo išduotas ir apsuptas stribų. Juozaiti suėmė sunkiai sužeistą, be sąmonės. Nuteisė mirties bausme, vėliau nuosprendis pakeistas į 25 metus kalėjimo Norilsko lageryje. Laisvėn išleido 1960-aisiais, be teisės grįžti tėvynėn. Visus tremties metus Vincas gyveno Norilsko, ten su pagyrimu baigė medicinos mokyklą, dirbo felčeriu. Norilsko vedė tremtinę Eugeniją Žiburytę, užaugino dvi dukteris.

I Lietuvą partizanas Vyturys grįzo po 29 metų, 1976-aisiais. Praradęs sveikatą, bet išsaugojęs meilę tėvynei ir tikėjimą jos laisvei.

Vincas Juozaitis mirė 1988 metų sausio 1 dieną.

Birštono partizanas gyvas ne tik dukterių, Nemuno krašto žmonėms gerai pažįstamų medikų Nijolės Krapkinės ir Rasutės Matulevičienės, bei švie-

Vincas Juozaitis (dešinėje) tremtyje
www.birstonas.mvb.lt nuotrauka

sų brolio atminimą saugančios sesers Janinos širdyje – jis amžiams liko savo eiléraščių posmuose.

Kovo mėnesį Birštono viešojoje bibliotekoje atidaryta Vinco Juozaičio-Vyturio atminimui ir 27-osioms Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metinėms skirta literatūros paroda „Mylėjai Lietuvą tėvynę tu iš visos širdies“. Kviečiame aplankytį.

Tegul šviesiam garbingo Birštono krašto žmogaus atminimui šiandieną lenkiasi mūsų širdys ir plazda Kovo 11-osios vėliavos! Teskamba poeto Vytu-

rio eilės – giesmės Tėvynėi Lietuvai ir jos laisvei!

Genovaitė MAČIŪTĖ

Mėnulis švietė naktį ramią,
Nuo priešo kulkų tu kritai,
Savu krauju pagirdei žemę,
Kurią mylėjai taip karstai.

Mylėjai Lietuvą Tėvynę
Tu iš visos savo širdies,
Pirmas į laisvę kelią mynei,
Nebodams vargo nei mirties.

Vincas Juozaitis-Vyturys
Iš knygos „Sušaudyto dainos“ (1990 m.)

Aptarti LPCTS Jurbarke filialo darbai

(atkelta iš 2 psl.)

Spalio 2 dieną paminėtos 1951 metų trėmimo metinės. Drauge su TS-LKD Jurbarke skyriaus nariais, moksleiviais Jurbarke kapinėse sutvarkyta partizanų, tremtinų paminklų aplinka. Labaidžiaugiamės suremontuotu kabinetu. Esame už tai dėkingi Daivarui Rybakovui, Jonui Bučinskui, Antanui Kazakevičiui, šauliams Jonui Vitui Jakščiui, Egidijui Ignatavičiui, seniūnui Romui Kurui, Gintarui Tytmonui ir mūsų filialo nariams, paaukojusiems pinigų statybiniems medžiagoms įsigytį.

Už ilgametę paramą buvo įteiktos padėkos Birutei Gardauskienei, Vilei Pauliukevičienei, Jonui Bučinskui, šauliams Stasiui Kliukui ir Jonui Vitui Jakščiui. Už aktyvią ilgametę veiklą padėkomis apdovanoti valdybos nariai: Zita Birutė Beržinskienė, Stasė Ambrakaitienė, Antanas Kazakevičius, bei Aldona Staigaitė-

né – už Jurbarko viešajai bibliotekai padovanotas knygas tremties tematika.

Filialo sekretorė ir buhalterė Adele Kulikauskienė pateikė išsamią finansinę ataskaitą. Daugiausiai pinigų išleidžiame mokesčiams sumokėti. Filialui išsilaikyti nario mokesčio nepakaktų, todėl esame dėkingi rėmėjams.

Susirinkime pasiūlyta šiaisiai metais restauruoti partizanų paminklą Jurbarke kapinėse, atnaujinti Vyti prie Mituvos tiltą. Atminimo renginius organizuojame drauge su Jurbarko rajono Švietimo centro, Jurbarko viešąja biblioteka. Su minėtomis įstaigomis ir Jurbarko krašto muziejumi bei Jurbarko kultūros centru pasirašyto bendradarbiavimo sutartys.

Po susirinkimo sėdome prie bendrų vaišių stalo. Ilgai netilo dainos, Ema Dovydaitienė skaitė savo kūrybos eiles, padidalinome gyvenimo istorijomis.

Irina PAŽERECKIENĖ

Mūsų dienų istorija

(atkelta iš 4 psl.)

Vienas žemaitis, mane išklausęs, patarė gydytis beržo anglimi. Susiradau beržinį kastuvo kotą, sudeginau (kaliniai laužą kūrena nuolat) ir valgiau ją apie pusę metų. Kazachai labai stebėjos, matydami mane anglį kramtant. Nustoja viduriuoti, dingo alkio jaumas. Dievas su manimi. Didžiausia laime būti sveikam. (...)

1953 metų kovo 6 dieną sužinome, kad mirė Stalinas. Kalinių nuotaika pakili. Bet ir netekės tirono Kremliaus nedrėso duoti kaliniams – vergams at-

sitiesti: tie patys darbai, norma, blogas maistas.

1955 metų gegužę išveža į Balchashą, molibdeno kasyklas. Tai pavojinga žaliava, kaip stiklas. Po sprogdinimo akmens–stiklo dulkės lenda į plaučius. Aatsakom eiti į šachtą. Valdžia susirūpinusi, „sabotaž“. (...)

Atvažiuoja komisija. Pavardės iškabintos skelbimų lentoje pagal abécéle. Ateina mano eilė. Prie durų kapiotonas paaiškina, kaip turia elgtis. Sprendžiamas mano likimas. Išgirs tu: „Komisija nutarė tave paleisti“.

Jaučiuosi kaip naujai užgimės. Tas jausmas atsveria mano kovą. Jaučiu pasididžiavimą, kad nepasidaviu. Iš gulago išeinu silpnas fiziskai, bet ne išdarvę savo principų. Čia, gulaguose, mano daugiausiai ir buvo pasipriestinta priverstiniam darbui. Gulėdamas ant gulty, mąstau: 10 metų buvo atiduota budeliams, kurie iš žmogaus padaro šešėli ir nežinomą kapą.

Išvažiuojam į Lietuvą

1956 metų liepos 12 dieną įsakyta su daiktais rinktis prie vartų. Čekistas

jau kalba švelniau. Prieš sulipant į vagonus, palydovas karininkas kiekvienam paduoda ranką, palinki laimės. Maskvoje... Važiuoju į Baltarusijos stotį. Apie pietus išvažiuoja traukinys Maskva–Vilnius–Karaliaučius. 1956 metų liepos 20 dieną išlipu Vilniuje.

Liūdna žiūrėti į sovietinį gyvenimą. Vienas kitą skundžia, valdžia vagia iš eilinių, eilinių – iš valdžios. Daugiausia uždirba šnipai. Taip man atrodė tuo metu Lietuvoje.

Angelė BARTAŠEVIČIENĖ
„Silales artojas“

Niekšiškai išduoti

Žūtbūtinėje pokario ginkluotoje kovoje prieš raudonajį okupantą skaudžiausios buvo savų piliečių išdavystės, ypač apmaudžios – su stribais susitarusių merginų vilionės, pasibaigdavusios Laisvės kovotojų žutimi ir po to sekusiu partizanišku atpildu išdavikams ir jų šeimoms.

Taip atsitiko ir 1947 metų kovo 7 dieną Gurbšilyje (Vilkaviškio rajonas) Žalnierių sodyboje. Seserys Žalnieriųtės, susitarusios su stribais, pasikvietė į vakarėlį Tauro apygardos Vytauto rinktinės partizanus: Algirdą Žaldarių-Klajūną, gimusį 1925 metais, iš Gižų, Joną Žiūrį-Žilvitį, gimusį 1924 metais, iš Balsupių kaimo, Alfonsą Arlauską-Terą, gimusį 1924 metais, iš Žydronių kaimo, Albiną Bajoraitę-Šturmą, gimusį 1922 metais, iš Ožkasvilių kaimo, Vainių Glinską-Debesį, gimusį 1927 metais, iš Sardokų kaimo, Joną Šeferį-Diemedį, gimusį 1909 metais, iš Liubavo.

Stribai įvykdė savo klastingą sumynamą. Viena jų grupė pradėjo iš toli šau-

dyti į namą, kita laukė pamiskėje, kur turėjo bėgti iš apšaudyto namo partizanai. Taip ir buvo. Bėgdami miško link, pasitiki pasalaupančių stribų automatų seriją, partizanai žuvo.

Vienam pavyko likti gyvam. Tai buvo sužeistas Jonas Tumas-Gerutis. Jis įkrito tarp tvoros ir sukrautų priejos lentų, nuo kurių partizanai šoko per tvorą. Jonas Tumas-Gerutis, Jaunutis iš Gižų valsčiaus Ožkasvilių kaimo, gimęs 1926 metais, žuvo 1947 metų liepos 6 dieną prie Šunskų (Marijampolės savivaldybė). Jonas papaskakojo apie išdavystę ir išdavikų šeima susilaukė atpildo.

Vietiniai gyventojai prisimena, kad žuvusių partizanų kūnai buvo numesti ant grindinio klebonijos kieme, Gižuose (Vilkaviškio rajonas) ir po devynių dienų viešai užkasti (tai labai retas atvejis) už zakristijono tvartuko. Deja, prasidėjus Atgimimui, ten palaiķi nerado. Žuvusiuji atminimui pastatytas paminklas.

Algimantas LELEŠIUS

Keli žingsniukai tiesos link

Niekada nepagalvojau, kad teks diskutuoti su Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataru Povilu Varanauskui, po jo straipsnio „Ne visa tiesa knygoje „Holokaustas Žemaitijoje“ apie visą tiesą („Tremtinys“ Nr. 5 (1219), 2017 m. vasario 3 d.).

Gimiau 1951 metais Kaune, studijavau Kauno politechnikos institute (KPI) taikomąjai matematikai.

Savo knygoje „Holokaustas Žemaitijoje“ stengėmės ypatingą dėmesį skirti faktams, komentarus palikdami skaitojojams. Galvoju, kad tie mūsų „labyrinthai“ ne tokie jau painūs. Skaitytojai Lietuvoje yra išsipainioję ir iš daug sudėtingesnių labirintų. Be to, pripažįstame, kad visai nepretenduojame į absolūtią tiesą ir dėmesingai skaitysime bet kurias pastabas.

Niekaip negaliu suprasti, kaip siejasi „Holokaustas Žemaitijoje“ su P. Varanausko veikla Persitvarkymo Sajūdyje ar Stalino dukters Svetlanos Alilujevos meilės romanais. Ar Lietuvos skaitytojui taip jau ir jdomu, kas naudojosi Stalino palankumu, o kas pateko į jo nemalonę.

Kelis kartus perskaičiau teiginį: žydus gelbėjė žmonės pavadinti Pasaulio tautų teisuolais ir jiems įteikiamos

Aukso žvaigždės! Aukso žvaigždės Sovietų sąjungoje buvo įteikiamos Sovietų sąjungos ir socialistinio darbo didvyriams, o žmonėms, gelbėjusiems žydus, įteikiami Pasaulio tautų teisuolio medaliai (ir visai ne auksiniai!). Lietuva apdovanoja tokius žmones Žūvanciųjų gelbėjimo kryžiais, kurie irgi nėra auksiniai. Man labai keista, kad jis – aktyvus „Žinių“ draugijos narys – neužčiuopia tokį elementarių faktų. Patariu nulykti į Kauno IX forto muziejų, kur jam tas „Aukso žvaigždes“ parodys.

Apie Glikų šeimą parašyta taip pat ne visa teisybė. Glikų šeimoje augo penki vaikai: trys sūnūs ir dvi dukters. Vienas sūnus žuvo kartu su tėvu Kudirkos Naumiestyje, o motinai su keturiais vaikais pavyko išsislapstyti. Šiuo metu gyvas tėra vienas sūnus gydytojas anesteziologas Izaokas Glikas, gyvenantis Kauno rajone. Mano žiniomis, jis jau pensininkas. Kitas Glikų šeimos narys – Kostas Glikas – buvo kolūkio „Lenino keliu“ (Šakių rajone) pirminknas. Apie šį žmogų esu girdėjės nemažai gero ir nemažai blogo. Būtų gerai, jei koks nors profesionalus žurnalistas imtusi Gliko temos.

Chaimas BARGMANAS

ILSEKITES RAMYBEJE

Feliksas Daukantas 1934–2017

Gimė Tauragės aps. Šilalės valsč. Gūbrių k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Šilalės gimnazijoje. 1949 m. šeimą ištrėmė į Irkutsko kr. Taišeto r. Tremtyje vedė tremtinę Albiną Jonikaitę, gimė sūnus Rimantas. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Šilalėje. Palaidotas senosiose Šilalės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame gimes ir artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Albina Daukantienė 1934–2017

Gimė Tauragės valsč. Ringių k. ūkininkų šeimoje. 1949 m. su mama ir sesute ištrėmta į Irkutsko sr. Taišeto r. Tėvas, sesuo ir brolis jau buvo areštuoti ir nuteisti. Tremtyje teko dirbtį įvairius darbus, patirti daug sunkumų. Susipažino su Feliku Daukantu, ištekėjo, susilaukė sūnaus Rimanto. Reabilituota 1957 m. Šeima grįžo į Felikso gimtinę – Šilalės rajoną. Apsigyveno Šilalėje. Albina dirbo parduotuvėje. Pries dvejus metus palaidojo sūnų.

Palaidota senosiose Šilalės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikaičius, seserį, gimes ir artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Ona Jonaitytė-Bajerčienė 1918–2017

Gimė Šakių aps. Lekėčių valsč. Lekėčių k. Baigusi pradinę mookyklą padėjo tévams dirbtį ūkyje. Nuo 1946 m. dirbo Lekėčių ambulatorijoje sanitare. Dirbdama ambulatorijoje įsitrukė į rezistentinę veiklą. Tapo Tauro apyg. Žalgirio rinktinės partizanų ryšininkė. Padėjo partizanams medikamentais ir tvarsiuiva. Išrūpino Žalgirio rinktinės stabui rašomają mašinę. 1951 m. buvo suimta. Tardytą Kauno ir Vilniaus kalėjimuose. Vėliau įkalinta Kengyro lagerje. 1955 m. išleista. Sukūrė šeimą, užaugino sūnų Kęstutį. Apdovanota LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvali“ ir Pasipriešinimo dalyvio Kryžiumi, suteiktas Laisvės kovų dalyvio statusas.

Palaidota Lekėčių kapinėse.

Bendražygių vardu Zenonas Rakauskas

Elena Rabačiūtė-Kuizinienė 1924–2016

Gimė Taurageje. Tėvas buvo areštuotas. Šeimą 1941 m. ištrėmė į Komiją. Tremtyje praleido Uskolome. 1947 m. pabėgo iš tremties. Ištekėjo, pakeitė pavardę, taip išvengdama persekiojimų. Šeima grįžo vėliau, o tėvas tik 1961 m. Elena užaugino gausią šeimą: penkis sūnus ir dukrelę. Ilgą laiką dirbo Šilalės filialo taryboje, tvarė buhalterija. Pastaruosius metus gyveno Kaune pas dukterį.

Palaidota Šilalės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus, gimes ir artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

Andrius Liaukus, g. 1927 m., partizanų rėmėjas, Marijampolės aps. Marijampolės valsč., Tauro apyg. Vytauto rinktinės V. Gavėno-Vampyro būrys, 1945-10-1945-12.

Ona Aldonė Peckienė-Saladuonytė, g. 1934 m., partizanų ryšininkė ir rėmėja, Kalvarijos aps. Krosnos valsč., 1948-1951 m.

Antanas Petreikis, g. 1926 m., (po mirties), pogrindinės organizacijos narys, partizanų ryšininkas, Kretinga, LLA narys, 1944-1945 m., 1946-1947 m.

Vanda Valiūtė, g. 1927 m., partizanų ryšininkė ir rėmėja, Tauragės aps. Kalninės valsč., V. Montvydo būrys, 1946-09-1946-12.

Pasiteirauti tel. (8-5) 231 41 57.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas vadovaujantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: „Pretendentai į Karinio savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje“.

Skelimas

Kovo 11 d. (šeštadienį) Lazdijuose įvyks Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos iškilmės „Tik mylēkim Tėvynę karščiau“.

9.30 val. šventinis bégimas Lazdiju miesto gatvėmis „Vardan Lietuvos“. Staras – Lazdiju miesto Nepriklausomybės aikštėje.

12.30 val. iškilmingas gėlių padėjimas prie Nepriklausomybės paminklo Lazdiju miesto Nepriklausomybės aikštėje.

13 val. šv. Mišios Lazdiju Šv. Onos bažnyčioje.

14 val. šventinė programa „Tik mylēkim Tėvynę karščiau“.

14.30 val. paminklo, skirto 1949 m. vasario 16 d. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) tarybos Deklaracijos signatarui, LLKS gynybos pajėgų vadui generolui Adolfui Ramanauskui-Vanagui, atidengimas Lazdiju miesto Adolfio Ramanauskio-Vanago aikštėje.

2017 m. kovo 10 d.

Skelbimai

Dėmesio!

Jau išleista „Tremties vai-
kai. Trečioji knyga“. Knygos
herojai ir aukotojai leidinį ga-
li atsiimti „Tremtinio“ redak-
cijoje (Laisvės al. 39, Kaunas,
5 kabinetas, pirmadieniais–
ketvirtadieniais 11–16 val.).

Leidinį galima įsigyti
LPKTS buveinės 1 kabinete
(antrame aukšte). Knygos
kaina 10 eurų.

Kovo 13 d. (pirmadienį)
16 val. LPKTS salėje įvyks
leidinio „Tremties vaikai.
Trečioji knyga“ pristatymas.
Dalyvaus rašytojas Stanislovas
Abromavičius, knygos herojai,
Kauno Juozo Naujalo muzikos
gimnazijos smuikininkės.

Kviečiame dalyvauti.

Kovo 12 d. (sekmadienį)
15 val. Klaipėdos universiteto
Jūros technologijų ir gamtos
mokslų fakulteto aktų salėje
(Bijūnų g. 17) įvyks Klaipėdos
politinių kalinių ir tremtininių
sajungos ataskaitinis rinkiminis
susirinkimas – konferencija.
Galėsite sumokėti nario
mokesčių ir užsisakyti „Trem-
tinį“. Kviečiame aktyviai da-
lyvauti. Turėkite nario pažy-
mėjimą.

**Balandžio 3 d. (pirmadien-
ji)** **16 val.** LPKTS salėje
(Laisvės al. 39, Kaune) įvyks
Atminties vakaras, skirtas ilga-
metės LPKTS vadovės **Jūratės
Elžbietos Vaičiūnaitės-Marcinkevičienės** (1937–2016)
80-osioms gimimo metinėms
paminėti. Programoje – arti-
muju prisiminimai, fragmentai
iš aktorių ir rašytojos Birutės
Mar pjesės „Ledo vaikai“, su-
kurtos pagal 1941–1956 m.
Lietuvos tremtinii Sibire bei
autorės tėvų J. ir A. Marcinke-
vičių prisiminimus.

Kviečiame dalyvauti.

Iki balandžio 10 d. Kauno
Panemunės senelių namuose
(Kurtinių g. 1 D) veikia buvu-
sios Igarkos tremtinės Zitos
Pinkevičiūtės-Aleksandrovo-
rankdarbių paroda.

Malonai kviečiame apsi-
lankytis.

Nepriklausomybės atkūrimo dienos
renginiai Kaune

Kovo 11 d. (šeštadienį)

10 val. šv. Mišios Kauno šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) baž-
nycioje (Nepriklausomybės a. 14 A).

11 val. Kauno moksleivių bei visuomeninių organizacijų ei-
sena nuo Kauno arkikatedros bazilikos į Vytauto Didžiojo kar-
o muziejaus sodelį.

11.30 val. varpų muzikos koncertas Vytauto Didžiojo kar-
o muziejaus sodelyje.

12 val. iškilminges minėjimas Vytauto Didžiojo kar-
o muziejaus sodelyje.

12.30 val. Kauno igulos karių bėgimas už Laisvę. Startas ir
finišas Vienybės aikštėje.

12.30 val. akcija „Įsijunk Lietuvą“ ir šventinis koncertas Vie-
nybės aikštėje. Dalyvaus „Antikvariniai Kašpirovskio dantys“,
Jurga Šeduikytė, Vidas Bareikis, „Dagamba“ (Latvija).

13 val. Kovo 11-osios Akto signatarų kapų lankymas Pet-
rašiūnų, Žemutinių Kaniūkų, Seniavos kapinėse.

16 val. Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos nuleidimo ceremo-
nija Vytauto Didžiojo kar-
o muziejaus sodelyje.

Stasio Lozoraičio senjorų akademija
malonai kviečia

Kovo 13 d. (pirmadienį) **13.30 val.** VDU Azijos šalių studi-
jų centro paskaita „Susipažinkime: Japonija“. VDU, 106 audi-
torija (V. Putvinskio g. 23, Kaunas).

Kovo 13 d. (pirmadienį) **15 val.** paskaita „Kokia šiandien Ukraina? Ispūdžiai tik sugrižus“. Lectorius Kazys Starkevičius.
Akademijos Veiverių fakultetas (Kauno g. 33 Veiveriai, Prie-
nų r.).

Kovo 14 d. (antradienė) **10 val.** paskaita „Lietuvos diploma-
tai“. Lectorė VDUS S. ir S. Lozoraičių muziejaus vedėja dr. As-
ta Petraitytė-Briedienė (K. Donelaičio g. 58, Kaunas).

Kovo 20 d. (pirmadienį) **13 val.** paskaita „2017 – lietuvių kal-
bos kultūros metai“. Lectorius Lietuvos kalbos instituto habil.
dr. Kazimieras Garšva. Lietuvos švietimo istorijos muziejaus
salė, 3 a., (Vytauto pr. 52, Kaunas).

Kovo 22 d. (trečadienė) **13 val.** paskaita „Viduramžių apran-
ga ir mada“. Lectorė VDU Humanitarinių mokslų doktorantė
Rasa Kasparienė. KTU Ekonomikos ir verslo fakultetas, kie-
me, 2 a. (Gedimino g. 50 Kaunas).

Kovo 22 d. (trečadienė) **18.30 val.** K. Binkio teatro spektak-
lis V. Krasnogorovo komedija „Trys gražuolės“. Kauno suau-
gusiųjų mokymo centro salė (Sandelių g. 7, Kaunas).

Kovo 27 d. (pirmadienė) **13.30 val.** VDU Azijos šalių studi-
jų centro paskaita „Susipažinkime: Japonija“. VDU, 106 audi-
torija (V. Putvinskio g. 23).

Kviečiame naujus narius į užsienio kalbų, kompiuterinio raš-
tingumo, turizmo, amatų (skautės, mezgimas, nėrimas, karpi-
niai) ir kt. fakultetus. Informacija tel. 8 671 28722, el.p. in-
fo@ksakademija.lt arba užsileikite į biurą antradieniais–ketvir-
tadieniais nuo 11 iki 12 val. ŽŪR, 1 aukštė 120 kabinete (K. Don-
elaičio g. 2, Kaunas).

Užjaučiame

Mirus Edmundui Simanaičiui nuoširdžiai užjaučiame šei-
mos narius ir artimuosius.

LPKTS Vilniaus skyriaus bendruomenė

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumerata priimama bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per
„Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu
www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį. Prenumeratos indeksas 0117.

Kaina: **1 mėn. – 2,45, 3 mėn. – 7,34 Eur.**

ISSN 2029-509X

Tremtinys

Leidėjas Lietuvos politinių
kalinių ir tremtiniių sąjunga

www.lpkts.lt

Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė
Maketavo Ignas Navickas

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204
El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

Įmonės kodas 300032645
Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365, AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos
netekčių atspindžiai“ ir „Istorijabe, baltų dėmių“ remia

2 spaudos lankai
Tiražas 1850 egz.

Kaina
0,61 euro

S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I J O S
R È M I M O
F O N D A S

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Viktoras Bielinskis
1942–2017

Gimė Varėnos r. Mardasavo k. ūkininkų šeimoje. 1945 m. kartu su tėvais buvo ištremtas į Molotovo sr. (dabar Permės r.). Tremtyje sukūrė šeimą, išgijo kelių statybininko, Permės universitete – teisininko specialybė. Į Lietuvą grįžo 1967 m. ir įsikūrė Druskininkuose. 25 metus dirbo Druskininkų meno gaminių įmonėje vyr. teisininku, kadru skyriaus viršininku, direktoriumi.

Palaidotas naujosiose Druskininkų kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukterį ir sūnų su šeimomis, broli Romą, seserį Birutę ir artimuosius.

LPKTS Druskininkų filialas

Bronislava Urbonavičiūtė-
Tautkienė
1920–2017

Gimė Telšių r. Gadūnavo k. Ištakėjo už Macaičių k. ūkininko Zenono Tautkaus. 1948 m. Bronislavą su penkiais mažamečiais vaikais išvyro motina ištrėmė į Krasnojarsko kr. Nižnį Ingašo r. Vai-
kus palikusi anytos priežiūrai karto mišką, sakino pušis. Mažiausioji dukrelė netrukus mirė. Nežmo-
niškos sąlygos greitai palaužė ir anytą. Po kurio laiko į Sibirą atvyko vyras. Šeima susilaikė dar poros vaikų, tačiau viena mergaitė neįgyveno. Į Lietuvą Tautkai grįžo 1965 m., apsigyveno Telšiuose.

Palaidota Gadūnavo kapinėse.

Užjaučiame dukteris Olę, Ireną, Bronę ir sūnų Česlovą su šeimomis.

LKPTs Telšių filialas

Juozas Šeštokas-Šostakas
1924–2017

Gimė Ratnyčios k., šalia Druskininkų. 1942 m. išvežtas priverstiniamis darbams į Vokietiją. 1945 m. pavasarį grįžęs į tėviškę tapo Dainavos apygardos Merkio rinktinės Gardino grupės Sakalo būrio partizanu, slapyvardžiu Bijūnas. Vykdė Pietų Lietuvos vadų Juozo Vitkaus-Kazimieraičio ir Adolfo Ramanausko-Vanago užduotis. 1945 m. gruodį dalyvavo Merkinės puolime. Daug kartų buvo tardytas, žiauriai kankintas. 1946 m. Pietų Lietuvos partizanų vadovybės pagerbtas raštu „Už drąsa“, 1948 m. – Pirėjų uolumo juoste. 1949 m. sukūrė šeimą su ryšininkė Stase Basalykaite. Užaugino dukterį ir sūnų. Pasibaigus rezistencinei veiklai, Juozas baigė Panevėžio automokyklą. Įsidarbinė Druskininkų statybos valdyboje vairuotoju. Buvo aktyvus Druskininkų rezistenčijos ir tremties muziejaus veikloje. Su žmona prižiūrėjo „Mergelių akių“ memorialą, paminklus, vadovavo bunkerui prie Ratnyčėlės ir Viršuodukio k. atstatymo darbams. Jam suteiktas Kario savanorio statusas. Apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Palaidotas senosiose Ratnyčios (Druskininkų) kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį Alfredą Pigagienę, sūnų Edmunda, artimuosius.

LLKS Dainavos apygarda

Kazys Kulbeckas
1923–2017

Gimė Radviliškio r. Dapšioniu k. prie Dapšionių ažuolo – buvo kaip tas ažuolas: aukštas ir gražus, atlaikė jam skirtus likimo smūgius, nepalaužtas. Traukdamasis į Vakarus buvo paimtas į vokiečių kariuomenę, pasiekė Berlyną, vėliau pateko į rusų nelaissvę. Išleistas tarnavoto Raudonojoje armijoje Taline. Vėliau buvo nuteistas 25 m. lagerio už tai, ko nepadarė. 1963 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno tėvų namuose, šeimos nesukūrė. Dirbo statybose kolūkyje.

Romualda Venckūnaitė

Redakcija pasiliauka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

Chodžaly genocido aukų atminimui

„Azerbaidžanas – tolma musulmoniška šalis, bet jos istorija, iškaitant ir pergalės, ir praradimus, labai panaši į mūsiškę, lietuviškąją. Lietuva turi ko pasimokyti iš Azerbaidžano. Azerbaidžanas vertas to, kad mes, lietuviai, ji geriau pažintume, su juo susidraugautume,“ – rašo Gintaras Visockas savo knygoje „Juodojo sodo tragedija“.

Autorius akimis, Vakaruose, taip pat ir Lietuvoje, vis nutyliam apie Azerbaidžaną net ir tada, kai jis vertas akivaizdaus pagyrimo, užtarimo ar pagarbos. Dar iš mokyklinių vadovėlių žinome apie Lidicės (1942 m., 173 žuvę), Oradur Siur Glano (1944 m., 642 žuvę) ir kitus tarptautiniu mastu pasmerktus karo nusikaltimus. Visiškai nesenai, 1994 metais, Ruandoje genocido aukomis tapo beveik milijonai tūsių, o 1995 metais Srebrenicoje išžudyta per 8000 musulmonų. Šios žudynės taip pat visuotinai pasmerktos. Pasaulio žiniasklaidos pranešimai apie šias kraupias tragedijas nustelbė 1992 metų Azerbaidžano miestelio Chodžaly skerdynes, kurių metu buvo žiauriai nužudyta 613 civilų gyventojų.

Šiais metais ir Lietuvoje vyko renginių, skirtų 25-osioms Chodžaly genocido metinėms. Vasario 20 dieną Europos azerbaidžaniečių asociacija, Azerbaidžano ambasada Lietuvoje ir tarptautinis Heydar Aliyev fondas „Justice for Khojaly“ Vilniaus Rotušėje surengė iškilmingą koncertą. Pilnūtėlėje salėje susirinkusius visuomeninių organizacijų atstovus, politikus, azerbaidžaniečių bendrijos narius pasveikino ir padėkojo už dėmesį Azerbaidžano Respublikos ambasadorius Hasanasa Mammadzada, kalbėjo LR Seimo Tarpparlamentinių ryšių su Azerbaidžano Respublika grupės pirmininkas Valerijus Simulikas. Kalbėjusieji pabrėžė, jog svarbu priminti pasauliu apie Chodžany genocidą, kuris buvo nusikaltimas žmoniškumui, ir kad tokios tragedijos nepasikartotų. Europos azerbaidžaniečių asociacijos Strasbūre vadovė Eliza Pieter pabrėžė, jog pagal Junginių Tautų rezoliucijas Armėnija turi išvesti savo okupacines pajegas, jai turi būti skiriamos sankcijos dėl svetimų teritorijų okupavimo (šiuo metu – 20 procentų Azerbaidžano žemėmis) ir tarptautinės opinijos nepaisymo.

Genocido aukų atminimui buvo parodytas trumpas filmas apie Chodžaly skerdynes ir jų vertinimą tarptautiniame kontekste. Filmą galima pasižiūrėti adresu: <https://www.youtube.com/watch?v=xjzDmdz2JiM>.

Koncerte buvo atliki azerbaidžaniečių, prancūzų, lietuvių kompozitorių kūriniai. Susirinkusieji nuoširdžiai plojimais dėkojo solistams Nomedai Kazlaus, Deividui Staponkui. Specialiai Chodžaly tragedijai skirtą kūrinį atliko Prancūzijos styginių kvartetas „Rhein-Quartett“, azerbaidžanietė Nazrina Rasičova ir latvė Ana Gagane.

Vasario 22 dieną Genocido aukų muziejuje buvo atidaryta fotografijų paroda, skirta Chodžaly tragedijai. Parodos atidaryme dalyvavo vilniečiai, LPKTS atstovai. Mūsų skaitytojų dėmesiui siūlome pranešimą, kurį atidarančių parodą perskaitė Lietuvos azer-

baidžaniečių bendrijos pirmininkas Mahiras Gamzajevas:

„Šių metų vasario 26 dieną sukako dvidešimt penkeri metai, kai Arménijos ginkluotosios pajėgos, remiamos Rusijos kariuomenės 366-ojo motorizuoto pėstininkų pulko karių, išsiveržė į Karabacho Chodžaly miestelį Azerbaidžane ir žiauriai išžudė 613 beginilių jo gyventojų, daugiausia moterų, senukų ir vaikų. Chodžaly „operacijos“ dalyvis, arménų autorius Davidas Heirijanas savo knygoje „Ararato didvyriai“ taip aprašo savo išpūdžius:

„Kovo 2 dieną „Gaflano“ grupė, kuri specializavosi lavonų deginimu, surinko per šimtą turkių (azerbaidžaniečių) lavonų ir sudegino juos maždaug už kilometro į vakarus nuo Chodžaly. Paskutiniame automobiliuje aš pamaciau maždaug dešimties metų mergaitę, sužeistą į kaktą ir į rankas. Nežiūrint alkio, šalčio ir patirtų sužalojimų, šis vaikas pamėlusiu veidu dar buvo gyvas. Ji tyliai alsavo. Aš negaliu pamiršti šito su mirtimi kovojo vaiko akių... Netrukus kareivis, kurį vadino Tigranišnu, pakėlė šią nejudančią mergaitę ir numetė ją ant lavonų... Po to juos padegė. Man pasirodė, kad tarp degančių lavonų kažkas šaukiasi pagalbos... Po to aš jau nebegalėjau eiti toliau...“

Žydynes lydėjo sadistinės perversijos: nėščioms moterims išskrosdavo pilvą ir, išėmę iš jo negimus vaiką, užsiūdavo Jame nupjautas vyrų galvas.

Padoriems pasaulio žmonėms nesuprantama ir skaudu dėl to, kad šios tragedijos kaltininkai, skirtingai nuo įvykusio politinio ir teisinio karo nusikaltimų įvertinimo buvusios Jugoslavijos teritorijoje, iki šiol nenubausti, o kai kurie iš jų eina aukštasis pareigas ir net yra priimami aukščiausiu lygiu Europos valstybių sostinėse.

Chodžaly miesto puolimo operacijai vadovavo 366-ojo pulko 2-ojo bataliono vadas Seiran Ohanian, kuris nešioja generolo antpečius ir dar nesenai buvo Arménijos Respublikos gynybos ministras. Rusijos ginkluotų pajėgų 366 pulkas buvo išvestas į Rusiją ir išformuotas, tačiau nė vienas jo karininkas nebuvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn dėl įvykdytų nusikaltimų. Maža to, Arménijos prezidentas Robertas Kočarianas pripažino vieną aktyviausių Chodžallo skerdynių dalyvių, ekstremistinės organizacijos „ASALA“ narį Vazgeną Sisljaną Karabacho karo didvyriu.

Seržas Sarkisianas, vienas iš aktyvių Chodžaly žudynių organizatorių ir vykdytojų, šiandien yra Arménijos valstybės galva. Prieš kelis metus pasauli apskriejo jo pasakyti makabriški žodžiai: „Iki Chodžaly Azerbaidžanas manė, kad gali su mumis juokauti, kad arménai negalėtų pakelti rankos prieš civilius gyventojus. Mes pajégėme ši stereotipą sugriauti“.

Paradoksas: šiuo metu didvyriškai kovojojančios Ukrainos neprisklausomybės ir teritorinio vientisumo priešai bei ukrainiečių tautos budeliai, būgštaudami dėl galimo jų arešto, nekelia kojos į Vakarų šalis, o Seržui Sarkisianui Europos valstybų metropoliuose tiesiamas raudonas kilimas. Yra Chodžaly nusikaltimo dalyvių, kurie užima įvai-

CHODŽALY
XX a. Genocidas

2002 metais, saulė Iš vasario 25 iki 26 d., Arménijos ginkluotiesių pajėgos, remiamos Rusijos kariuomenės 366-ojo motorizuoto pėstininkų pulko karių, išsiveržė į Karabacho Chodžaly miestelį Azerbaidžane ir žiauriai išžudė 613 beginilių jo gyventojų, daugiausia moterų, senukų ir vaikų. Chodžaly „operacijos“ dalyvis, arménų autorius Davidas Heirijanas savo knygoje „Ararato didvyriai“ taip aprašo savo išpūdžius:

„Kovo 2 dieną „Gaflano“ grupė, kuri specializavosi lavonų deginimu, surinko per šimtą turkių (azerbaidžaniečių) lavonų ir sudegino juos maždaug už kilometro į vakarus nuo Chodžaly. Paskutiniame automobiliuje aš pamaciau maždaug dešimties metų mergaitę, sužeistą į kaktą ir į rankas. Nežiūrint alkio, šalčio ir patirtų sužalojimų, šis vaikas pamėlusiu veidu dar buvo gyvas. Ji tyliai alsavo. Aš negaliu pamiršti šito su mirtimi kovojo vaiko akių... Netrukus kareivis, kurį vadino Tigranišnu, pakėlė šią nejudančią mergaitę ir numetė ją ant lavonų... Po to juos padegė. Man pasirodė, kad tarp degančių lavonų kažkas šaukiasi pagalbos... Po to aš jau nebegalėjau eiti toliau...“

Žydynes lydėjo sadistinės perversijos: nėščioms moterims išskrosdavo pilvą ir, išėmę iš jo negimus vaiką, užsiūdavo Jame nupjautas vyrų galvas.

Padoriems pasaulio žmonėms nesuprantama ir skaudu dėl to, kad šios tragedijos kaltininkai, skirtingai nuo įvykusio politinio ir teisinio karo nusikaltimų įvertinimo buvusios Jugoslavijos teritorijoje, iki šiol nenubausti, o kai kurie iš jų eina aukštasis pareigas ir net yra priimami aukščiausiu lygiu Europos valstybių sostinėse.

Chodžaly miesto puolimo operacijai vadovavo 366-ojo pulko 2-ojo bataliono vadas Seiran Ohanian, kuris nešioja generolo antpečius ir dar nesenai buvo Arménijos Respublikos gynybos ministras. Rusijos ginkluotų pajėgų 366 pulkas buvo išvestas į Rusiją ir išformuotas, tačiau nė vienas jo karininkas nebuvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn dėl įvykdytų nusikaltimų. Maža to, Arménijos prezidentas Robertas Kočarianas pripažino vieną aktyviausių Chodžallo skerdynių dalyvių, ekstremistinės organizacijos „ASALA“ narį Vazgeną Sisljaną Karabacho karo didvyriu.

Seržas Sarkisianas, vienas iš aktyvių Chodžaly žudynių organizatorių ir vykdytojų, šiandien yra Arménijos valstybės galva. Prieš kelis metus pasauli apskriejo jo pasakyti makabriški žodžiai: „Iki Chodžaly Azerbaidžanas manė, kad gali su mumis juokauti, kad arménai negalėtų pakelti rankos prieš civilius gyventojus. Mes pajégėme ši stereotipą sugriauti“.

Paradoksas: šiuo metu didvyriškai kovojojančios Ukrainos neprisklausomybės ir teritorinio vientisumo priešai bei ukrainiečių tautos budeliai, būgštaudami dėl galimo jų arešto, nekelia kojos į Vakarų šalis, o Seržui Sarkisianui Europos valstybų metropoliuose tiesiamas raudonas kilimas. Yra Chodžaly nusikaltimo dalyvių, kurie užima įvai-

rias Kremliaus sukurto marionetinio režimo pareigas Karabacho ir Arménijos institucijose.

Šiandien teigių: Chodžaly tragedija nesibaigė. Ji kartojasi Ukrainoje – Donbase ir Luhanske, Gruzijoje – Abchazijoje ir Cchinvali regione, Moldovoj.

Kai arménai okupavo Karabachą, Vakarų politikai ir diplomatai ėmė vaizduoti, jog jie nieko nesupranta ir nežino, kurią pusę palaikyti. Ypač tai pasakyta apie vadinamąjį ESBO (Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos) Minsko grupę, visiškai priklauso nuo Rusijos diktato (ar sabotažo – net nežinau, kaip čia tiksliau pasakius). Tarsi Karabachas būtų ne tarptautiniu lygiu pripažinta integrali Azerbaidžano teritorijos dalis, o kažkokia ginčytina „niekieno“ žemė. Arba lyg jie nežinotų apie visą šūsnį Junginių Tautų Saugumo Tarybos, Europos Tarybos ir Europos Parlamento rezoliucijų, vienareikšmiškai reikalaujančių Arménijos nedelsiant pasitraukti iš jos okupuotų Azerbaidžano teritorijų. Juk už tas rezoliucijas balsavo ir Lietuva. Juk nebaudžiamumas tik dar daugiau žadina agresorių „apetitą“.

2008 metais Vakarai lygiai taip pat išdavė Rusijos agresiją patyrusią Gruziją. Vėl buvo pradėta aiškintis – tai gal čia gruzinai užpuolė Rusiją, ar ką? „Išrekisti susirūpinimą“ – tai ne visada yra konstruktyvi politika, daugelio atveju tai silpnumas. Dabar tas pats kartojasi Ukrainoje. Kiek dar reikia krauko ir aukų, kad civilizuotas pasaulis pagaliau agresorius pastatyti į jiems skirtą vietą?

Vladimiro Putino kamarilė, apsvaigusi nuo būsimos „Eurazijos sąjungos“ vizijos didybės, po Krymo aneksijos stengiasi suskaldyti Ukrainą. Ir matome, kad vėl sulaikėme Vakarų šalių tik „susirūpinimo“ ir net noro sušvelninti sankcijas valstybei agresoriui.

Tuomet norėčiau pritarti žymiam Rusijos politikos ekspertui Andrejui Piontkovskiui: „Po Gruzijos ir Ukrainos ateis Baltijos šalių eilė“. Arba mano etninės tėvynės – Azerbaidžano. Vis labiau radikalėjantis V.Putino režimas tikrai nesustos, todėl ir sakau, kad Chodžaly tragedija nesibaigė – ji, kaip ir Maidanas, kartoja kitur.

Šiandien nemenka Azerbaidžano teritorijos dalis vis dar yra atplešta nuo Tėvynės. Azerbaidžano gyventojų etninė sudėtis buvo tikslinai iškreipia-

ma nuo 1828–1830 metų. Didžiausius etninius valymus, kurie vyko 1905–1907, 1918–1920, 1948–1953 ir 1988–1993 metais, lydėjo nežmoniškas ir žeminantis agresoriaus elgesys. Ir Chodžaly tragedija 20 amžiaus pabaigoje tapo Azerbaidžano žemėje besitęsiančios karinės agresijos ir etninio valymo grandinės kruviniausiu žiedu. Taip pat vienu iš gedingiausių pasaulio istorijoje civilių gyventojų ir jų gyvenviečių sunakinimo „pavyzdžiu“.

Etniniai valymai, kurių metu tam tikrų teritorijų etnodemografinė situacija pakeičiama išnaikinant ir išvarant šių teritorijų gyventojus, visuotinai pripažinti genocidu. Tai yra nusikaltimas prieš žmoniją ir žmogiškumą, kurio nė gali pateisinti jokie tikri ar menami istoriniai, etnologiniai, religiniai ir kitokie argumentai.

Kremliaus remiamas arménų šovinių vykdytas azerbaidžaniečių tautų genocidas ir etniniai valymai niekuo nesiskiria nuo pačios arménų tautos patirtų netekčių, o „Didžiosios Arménijos“ sukurimo planas, kuris buvo realizuojamas vykdant etninius valymus, primena nacių valdomos Vokietijos „gyvybinės erdvės“ („Lebensraum“) išplėtimo teoriją ir praktiką.

Arménijos nenoras spręsti šios skaudžios problemos, vadovaujantis tarptautiskai pripažintomis teisės normomis ir principais, neleidžia normalizuoti santykų su jos kaimynėmis ir sudaro slygas savo destruktyvių geopolitinės tikslų siekiančiai Rusijai toliau manipulioti šiuo „jšaldytu konfliktu“.

Tikimės, jog Chodžaly tragedija susilaiks Lietuvos Seimo politinio įvertinimo ir taps Lietuvos bei Europos istorinės atminties sudėtine dalimi, o šio nusikaltimo organizatoriai ir vykdytojai susilaiks neišvengiamo atpilda.

P.S. Iš minėto filmo sužinome, jog pastebima tarptautinės bendruomenės pažanga pripažintant Chodžaly genocidą. Jų yra pripažinusios dešimt valstybių. 14 JAV valstijų priėmė rezoliucijas dėl genocido pripažinimo. Dėl genocido pripažinimo, mes, lietuviai, azerbaidžaniečius puikiai suprantame. Kartu su filmo autoriais tariame: „Mūsų širdys sužeistas, bet ne sielos... Manome, kad teisėgumas triumfuos ir milijonai pabėgelių galės grįžti į gimtuosius namus.“

Irena TUMAVIČIŪTĖ